

#82187 . foto 64/7.3.1991

M

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Kivikautisen asuin-
paikan kaivaus
Aki Arponen 1990

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
PERUSTIEDOT TUTKIMUSKOHTEESTA	2
PERUSKARTTAOTE	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KASVILLISUUS JA MAAPERÄ	4
KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI	5
KULTTUURIKERROS	5
RAKENTEET	7
LÖYDÖT JA NIIDEN JAKAUMA	9
NÄYTTEET	10
YHTEENVETO	10
KARTTALUETTELO	11
NEGATIIVILUETTELO	12
DIALUETTELO	13
KUVATAULUT	14
KARTAT	24

JOHDANTO

Tutkimuskohde, Inari 451 Akujärvi Pikkukenttä W, tuli arkeologien tietoon vuonna 1949, jolloin opettaja Erkki Ansa lähetti muinaistieteelliselle toimikunnalle joukon kiviesineitä, jotka talollinen J.O.Katajamaa löysi Alemman Akujärven kaakkoiskulmasta, Pikkukentän länsipuolella olevasta Ulkuniemestä. Rombinuija, särkynyt poikkikirves tai tasataltta, kourutaltan teelmä (?) ja laakahioimen kappale (KM 12176:1-4) löytyivät 60 m Katajamaan talon etelälounaispuolelta, lähelle järvenrantaa raivatus- ta perunamaasta, jossa oli myös "tulisija, kekäleitä ja tulessa rapautuneita kiviä" - joukossa oli myös "kalan ruotoja ja siian suomuja". Tuura (KM 12176:5) löytyi tästä 50 m koilliseen, Katajamaan talon kaakkoispuolella olevasta pellostä. Kun 17.5.1989 tarkastin kohteen, näytti löytäjän poika, Oiva Katajamaa - joka nykyisin hoitaa tilaa - em. perunamaasta vuonna 1950 löytyneen uurrenuijan, jonka dokumentoin tarkastuskertomukseen. Lisäksi hän esitteli kaivausten yhteydessä laajaa kvartsiittista hioinlaakaa ja sädekivistä liuske-esineen teelmää, jotka tod. - näk. ovat löytyneet samaisesta perunamaasta. Näitä esineitä säilytetään Katajamaan talossa.

Kaivaus keskitettiin em. perunamaan alueelle. Tarkoituksena oli koekai- vauksella selvittää, kuinka pahoin ko. asuinpaikka, jonka löytökokonai- suus on inarilaisittain monipuolinen ja runsas, on tuhoutunut maankäy- tössä. Kaivausten aikana selvisi, että Oiva Katajamaa aikoi ottaa paikal- ta maata pihamaansa tasoittamiseen. Kaivaus laajennettiin tällöin taso- kaivaukseksi ja läpikäyty maa kannettiin kasoihin, joihin annettiin ka- joamislupa. Tutkimusten jälkeen vain kaivausalueen reunat tuettiin maal- la.

Kaivaukset suoritettiin 5.6.-5.7.1990 allekirjoittaneen johdolla ja Eeva-Riitta Tuomivaaran ja Hannele Salmisen avustamana (velv.työll. varoin).

Ivalossa 28. tammikuuta 1991

Aki Arponen,
aluesuunnittelija

PERUSTIEDOT TUTKIMUSKOHTEESTA

Mj:n nimi ja tyyppi

Inari 451 Akujärvi Pikkukenttä W,
kivikautinen asuinpaikka

sijainti:

kunta

Inari

kylä

Akujärvi

tila ja haltija

Akujärvi 8:22 Jussila,
om. Katajamaa, Taimi Erika,
os. Männiköntie 4 B 11

kiinteistötunnus

~~01480~~40100080032

peruskartta

3832 05 AKUJÄRVI, painettu 1984
Helsingissä

koordinaatit

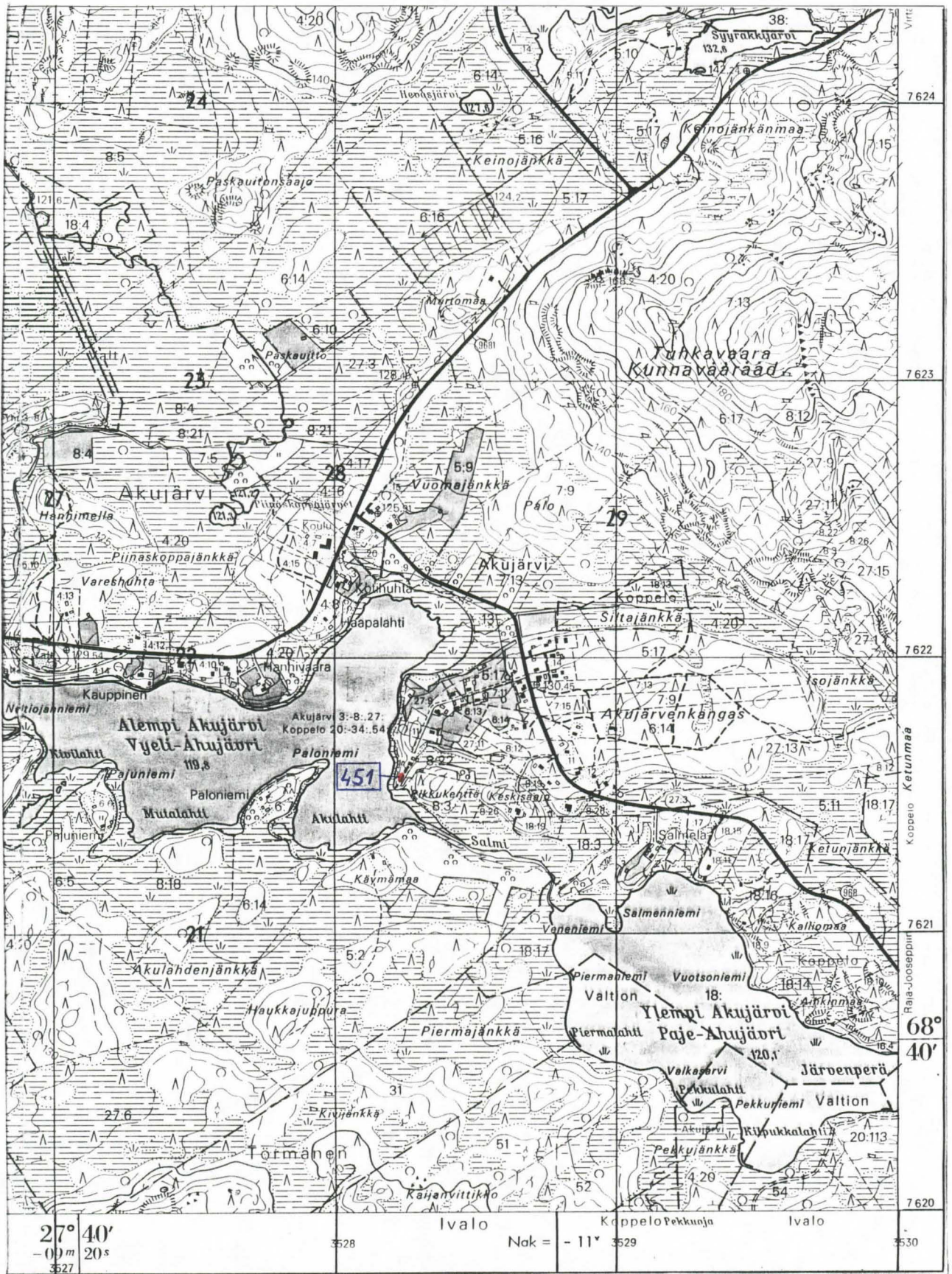
x 7621 56, y 3528 23, z 122,5

kertomukseen liittyvät löydöt
diarioitu

KM 26108:1-246
16.1.1991

aikaisemmat tutkimukset ja löydöt

- Erkki Ansa 1949: kirje, jossa yleiskarttaluonnos, lyhyt selostus löydöistä KM 12176:1-5 ja löytöpaikasta
- Aki Arponen 1989: tarkastus

Ote peruskartasta 3832 08 AKUJÄRVI (1984)

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Tutkimuskohde sijaitsee 6,5 km Ivalon kirkolta itäkoilliseen, Akujärven kylässä, Alemman Akujärven kaakkoiskulmassa, Ylemmän Akujärven laskujoen, Salmen suun pohjoispuolella olevassa pienessä Ulkuniemessä. Kaivauspaikka sijaitsee Katajamaan talosta 60 m etelälounaaseen, Raja-Joosepin tieltä (no 968) Akujärven rantaan tulevan kylätien päässä. Akujärven pinta on keinotekoisesti alennettu ja kaivausajankohtana se oli kuivan kevään jälkeen entistäkin alempana. Vesiraja oli nyt 30 metrin päässä, lounaassa, kun taas järvenlaskua edeltävä rantatörmä oli vain kymmenen metrin päässä.

Kaivauspaikka on matalalla ja tasaisella rantaterassilla, jonka reunasta maasto laskee lännenpuolella ensin kuivana ja mättäikköisenä, myöhemmin kosteana ja tasaisena vesirajaan. Kaivausalueen itäreunaa ja sen kaakkoiskulmaa viistäen kulkee kärryatie eteläiselle rannalle. Myös itäänpäin maasto laskeutuu: Ulkuniemen ja Pikkukentän välissä on kapea kosteikko, jonka eteläpäässä on laaja tulvaniitty (josta niitetään kortetta poroil-
le). Pohjoiseenpäin maasto kohoaa ensin vain hiukan, mutta juuri ennen Katajamaan talon piharakennuksia se kohoaa nopeasti pari metriä ja muodostaa tasaisen pihapiirin; vastaavanlainen, mutta korkeampi nousu alkaa pihan pohjoisreunasta.

KASVILLISUUS JA MAAPERÄ

Kaivauspaikan kohdalla on ollut perunamaa ja sen paikalla kasvaa puun-
taimia ja heinää sekä erittäin tiheää maitohorsmaa, joka kaivausten alkuvaiheessa ei kuitenkaan ollut ehtinyt kasvaa pitkäksi. Koko mättäikköisellä rantaterassilla kasvaa taajaan koivuja ja haapoja; alempana, kostealla rannalla on pajupensaita ja heinikkoa.

Kaivauspaikalla ja sen viereisellä kärrytiellä oli näkyvissä pinnalle jokunen iso kivi ja alaspäin kaivettaessa niiden määrä lisääntyi; kivet olivat rakenteiden lohjenneita kiviä lukuunottamatta melko kookkaita, osa todellisia maakiviä. Maaperä oli hienoa hiekkaa. Kaivauspaikan alim-
masta, kaakkoiskulmasta, tuli välittömästi esille silttiä, joka alaspäin kaivettaessa levisi yhä laajemmalle.

KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI

Kaivausalueen koordinaatisto sijoitettiin lähelle etelä-pohjoissuuntaa (SSW-NNE) siten, että x kasvaa etelästä pohjoiseen ja y lännestä itään. Ruutuverkosto luotiin naruin ja piikein. Kaivausruutujen koko oli 1 x 1 m² ja -kerrosten paksuus yleensä 5 cm - löydöt otettiin talteen vastavalla tarkkuudella. Esineiden löytökohdat mitattiin ja vaaittiin. Mittaukset suoritettiin ruutujen lounaiskulmasta. Kaivaus suoritettiin lapi-oin ja lastoin.

Taso-, pintavaaitus-, pohjavaaitus- ja löytökartat on piirretty mitta-kaavaan 1:50, yksityiskohtakartat 1:10 ja yleiskartta 1:500.

Kiintopisteenä käytettiin kaivausalueen itäpuolella, kärrytien itäreunassa olevaa maakiven lakea, jonka korkeus on 122,45 m mpy. Kiintopisteen korkeus siirrettiin hiukan Raja-Joosepin tien ja kaivauspaikalle tulevan kylätien risteyksen kaakkoispuolella olevasta kiintopisteestä, jonka korkeus on 130,45 m mpy (ko. kiintopiste on merkitty peruskartalle: x 7621 90, y 3528 72). Kone sijaitsi kaivausalueen kaakkoispuolella, kärrytien kääntöpaikan keskellä.

Kaivausalue, -tasot ja rakenteet sekä työvaiheita kuvattiin musta-valko- ja diafilmille. Valikoima musta-valkokuvista on kertomuksen lopussa, kuvatauluilla. Negatiiveja ja dioja säilytetään museovirastossa.

KULTTUURIKERROS

Koska kaivausalue sijaitsi vanhan perunamaan kohdalla, poistettiin sekoittunut maakerros kaivausruduttain mahdollisimman tarkasti häiriintymättömään tasoon saakka. Häiriintynyt pintakerros, jonka paksuus vaihteli kuudesta 26:een senttimetriin, sisälsi asuinpaikkalöytöjen lisäksi palaneita kiviä ja jonkin verran modernia jätettä.

Tasossa 0 alueen etelä- ja keskiosassa oli jäljellä vielä runsaasti sekoittunutta hiekkaa, mutta täälläkin sen alta näkyi monin paikoin rikastunutta hiekkaa ja alueen itäreunassa rikastuneen hiekan täplittämää silttiä. Huuhtoutunutta hiekkaa oli niukasti, mikä osaltaan kuvastaa asuinpaikan pintakerrosten tuhoutuneisuutta. Kaivausalueen eteläosan keskikohdalla oli pari suppeahkoa likamaaläiskää, joissa oli myös aavis-

tus hiiltä. Alueen pohjoisosassa oli lähes kokonaisuudessaan rikastunutta hiekkaa. Ruutujen 98-9/12-3 rajalla oli laaja kuoppa, joka lienee jäänyt perunamaan raivauksen yhteydessä poistetusta maakivestä. Yleisesti ottaen oli tasossa 0 niukasti kiviä.

Tasossa 1 oli jäljellä siellä täällä pitkänomaisia, yhdensuuntaisia sekoittuneen hiekan läiskiä, jotka velta on perunamaan kääntämisen yhteydessä jättänyt. Alueen itäreunassa oli laaja silttialue, jossa oli rikastunutta hiekkaa täplittäin. Alueen länsireunassa - lieden 94-5/11-2 - ympäröstössä oli pieniä alueita huuhtoutunutta hiekkaa. Toinen liesikiveys oli ruudussa 94/14 ja ruutujen 94-5/13 alueella oli useita suppeahkoja nokeentuneen hiekan läiskiä. Näistä eteläisimpään liittyi hiukan likamaata ja pari pientä, rapautuneiden kivien keskittymää; rakenteen hajanaisuuden takia ei sitä voine pitää lietenä, vaan pikemminkin tunkiona (tällä kohden oli suhteellisen paljon palanutta luuta). Viistosti alueen keskiosan poikki kulki laaja rikastuneen hiekan alue, jossa oli aavistus huuhtoutunutta hiekkaa. Määrävin piirre alueen pohjoisosassa oli rikastuneessa hiekassa olleet - yleensä hyvin suppeat - rikastuneen, huuhtoutuneen ja nokeentuneen hiekan sekaiset läiskät. Aivan alueen pohjoispäästä, ruudusta 102-3/13, paljastui ensimmäinen kivikehä (ks. rakenteet). Yleisesti ottaen kivien määrä lisääntyi tasaisesti koko alueella. Maakivien poistosta jääneitä kuoppia-kin oli havaittavissa nyt enemmän.

Tasoon 2 mennessä oli suurin osa alueesta vaihettunut vaaleaksi rikastuneeksi hiekaksi ja rikastuneen hiekan täplittämä siltti oli levinnyt laajalle alueelle. Pohjoisosassa aluetta oli vielä muutamia pieniä rikastuneen, huuhtoutuneen ja nokeentuneen hiekan sekaisia läiskiä. Tasossa oli havaittavissa useita kivikehiä ja jo aiemmin mainitut liedet ruuduissa 95-5/11-2 ja 93-4/14. Kivien määrä lisääntyi selvästi ja ne olivat kookkaampia edellistasoon verrattuna.

Tasossa 3 lähes koko alue oli rikastuneen hiekan tai rautaoksidin täplittämää silttiä. Vain rakenteiden - lähinnä liesien 94-5/11-2 ja 93/14 sekä ruutujen 98-9/12-3 alueella olleiden kivikehien kohdalla oli rikastunutta ja/tai likaantunutta ja nokeentunutta hiekkaa. Alueen kaakkoiskulmaa lukuunottamatta oli melko kookkaita kiviä melko tasaisesti koko alueella.

Tason 3 alapuolelle kaivettiin vain rakenteiden kohdat.

RAKENTEET

Liesi 93-4/14

Tasoon 1 kaivettaessa paljastui ruudun 94/14 koilliskulmasta 60-70 senttimetriä halkaisijaltaan oleva löysähkö ryhmä pienehköjä, jopa soraksi palaneita kiviä, jotka idässä olivat sekoittuneen hiekan alueella, keskellä rikastuneella hiekalla ja lännessä rikastuneen hiekan täplittämällä siltillä. Tasossa 2 liesikiveys oli hajonnut ruutujen 93-4/14 alueelle 1,3 metriä pitkäksi, harvaksi kivikoksi, joka suurimmaksi osaksi oli rikastuneen hiekan täplittämällä siltillä. Kiveyksen itäreunassa, kaivausalueen reunan vieressä, kulki pitkä likamaa-alue, josta kiveyksen eteläpäähän tuli pari lisäkettä, joista eteläisempään liittyi hiukan nokea. Tasossa 3 liesi oli keskittynyt ruudun 93/14 itäreunaan. Halkaisijaltaan 45-60 senttimetrin suuruisella alueella oli harvakseltaan palaneita kiviä ja niiden keskellä rikastunutta hiekkaa, jonka sisällä oli likamaata ja vieressä nokimaata. Viimeiset merkit liedestä olivat em. kohdassa, tasossa 5.

Liesi 94-5/11-2

Tasossa 1 tuli ruutujen 94-5/11-2 rajalta esille melko tiivis kivikko: palaneet kivet olivat 100 cm pitkässä ja 40 cm leveässä kaarella, joka sijoittui osittain laajalle likamaa-alueelle, osittain huuhtoutuneelle hiekalle. Tasossa 2 liesikiveys kapeni jonkin verran koon ja muodon pysyessä muuten muuttumattomana. Kiveys sijoittui likamaalle, jonka keskellä ollut palaneen hiekan alue työntyi kivikaaren sisälle. Tasoon 3 kaivettaessa palaneet kivet tulivat selkeästi esille. Ne olivat enimmäkseen kookkaita ja muodostivat L:n muotoisen kiveyksen, jonka pitempi siipi oli 90 cm ja lyhyempi 70 cm. Siipien väliseen kulmaan jäi soikeahko, 30 cm pitkä kolo. Palomaa oli supistunut pariksi kiveyksen pohjoispäässä sijaitsevaksi läiskäksi, joiden itä- ja länsipuolella oli likamaata - kiveyksen lyhyempi siipi oli likamaalla, kun taas pitempi siipi oli osittain rikastuneella hiekalla. Liesi loppui nopeasti tasoon 4 kaivettaessa.

Kivikehät

Tasosta 1 tasoon 3 saakka oli eri puolilla kaivausaluetta eri kokoisia ja näköisiä kivikehiä, joiden funktiosta ei ole tietoa. Osa näistä saattaa olla myös sattumanvaraisia rakenteita, mutta osa on varmasti ihmiskäden työtä.

Ruutujen 102-3/13 rajamailla ollut kivikehä oli havaittavissa tasoissa 1-3. Kussakin tasossa oli keskimäärin kuusi kiveä jokseenkin ympyrän muotoisessa kehässä, jonka sisälle jääneen alueen halkaisija supistui 60 cm:stä (taso 1) 35 cm:iin (taso 3). Kiveyksen keskellä ei ollut havaittavissa mitään poikkeavaa.

Tasossa 2 tuli toisaalta ruutujen 95/13-4 rajalta, toisaalta ruudun 96/13 kaakkoiskulmasta esille kivikehä, jossa oli yksi kookas ja viisi pienempää kiveä muodostamassa soikeahkon kehän, jonka pituusakseli oli 35 cm. Viimeksi mainitussa rakenteessa oli lisäksi yksi soraksi rapautunut kivi kehän sisäpuolella. Tasossa 3 oli edellinen kivikehä harventunut parilla kivellä, mutta jälkimmäinen oli edelleen yhtä selvä kuin tasossa 2. Kehän sisähalkaisija oli molemmissa supistunut 25-30 cm:iin. Tasoon 4 kaivettaessa molemmat kivikehät hävisivät.

Jonkin verran em. kivikehien kaltainen rakenne oli myös ruutujen 93-4/12 rajalla. Tämä tuli esille tasossa 2, mutta oli selkeimmillään tasossa 3. Rakenne muodostui yhdestä hyvin kookkaasta, kahteen osaan haljenneesta kivistä sekä siitä lähtevästä pienempien kivien muodostamasta kaaresta. Kivikehän sisälle jäi pitkänsoikea alue, jonka pituus oli 45 cm. Tasoon 4 mennessä ko. rakenne hävisi. Kivikehän muoto ei liene alkuperäinen, sillä maakiven kohdalla oli sekoittunutta, tummanruskeaa hiekkaa, mikä viittaa siihen, että sitä on liikuteltu pellonraivauksen yhteydessä.

Huomattavasti kookkaampi kivikehä oli ruuduissa 93-4/12-3 eli ruuduissa 93-4/12 ja 95/13-4 olleiden kivikehien välissä. Ko. kehä tuli esille tasossa 2, se oli selvimmillään tasossa 3 ja hävisi tasoon 4 mennessä. Rakenne oli muodoltaan suiponsoikea ja sen sisälle jääneen alueen pituus oli 90-100 cm. Useimmat kivet olivat halkaisijaltaan 10-15 cm. Vastavainlainen kivikehä oli ruudussa 98/13 ja se oli selvästi erotettavissa vain tasossa 3: halkaisijaltaan 10-15 cm:n suuruiset kivet rajasivat soikean alueen, jonka pituus oli vähintään 55 cm (toinen pää rajoittui kaivausalueen reunaan).

Vain yhdessä tasossa - tasossa 2 - oli nähtävissä ruutujen 100/12-3 kohdalla ollut kivikehä. Melko pienet kivet rajasivat lähinnä suorakulmion muotoisen alueen, jonka pituus oli 65 cm.

LÖYDÖT JA NIIDEN JAKAUMA

Kaivausten kokonaislöytömäärä on 284 kpl + 287 g palanutta luuta. Pinta-alaan suhteutettuna jää löytömäärä pieneksi: 9,79 löytöä / m².

Esinemateriaaleista kvartsi on selvästi hallitseva muodostaen 255 kpl eli 90% käytetyistä kivilajeista; lisäksi käytettiin liusketta (16 kpl), jaspista (2 kpl) ja sertiä (1 kpl).

Esineistön merkittävimmän osan muodostavat yhdeksän (sädekivi)liuskeesta tehtyä esinettä, niiden katkelmaa tai teelmää. Lisäksi erilaisia retusoituja kvartsiesineitä on 21 kpl. Löytöjen jakauma käy selville oheisesta taulukosta:

	pintakrs	krs 1	krs 2	krs 3	krs 4	yhteensä
tuura, sädekiviliusketta			1	1		2
kourutaltan (?) teräkatkelma, liusketta			1			1
veitsi, liusketta	1					1
esine, liusketta		1		1		2
esineen katkelma, liusketta	1		1			2
esineen teelmä, liusketta		1				1
kaavin, kvartsia	9	4	2	2		17
veitsi, kvartsia	1					1
mikroliitti, kvartsia	1	1				2
esine, kvartsia	1					1
ydin, kvartsia	14		2			16
pièce écaillée, kvartsia	6	4	4	2		16
hiottu kappale, liusketta	1	1				2
hiomaton kappale, liusketta	5	5	2	3		15
iskos, jaspista	1		1			2
iskos, sertiä		1				1
iskos, kvartsia	113	39	30	19	1	202
yhteensä (kpl)	154	57	44	28	1	284
palanutta luuta (g)	92	81	69	42	3	287

Vertikaalisuunnassa löydöt vähenevät melko tasaisesti alaspäin mentäessä. Pintakerroksen suuri löytömäärä johtuu kaivaustekniikasta: kopeillonraivauksessa sekoittunut maa sisällytettiin tähän jopa 26 cm:ä paksuun kerrokseen. Horisontaalisuunnassa ei löytöjen jakaumassa ole havaittavissa suuria eroja. Sekä kivitavaran että palaneen luun suurimmat löytömäärät keskittyivät alueen eteläosaan, lähinnä ruutuihin 93-6/12-4, mutta pienialaisia keskittymiä oli alueen pohjoispäässä asti.

NÄYTTEET

Kaivausalueelta otettiin kolme hiilinäytettä C14-ajoitusta varten: näyte 1 on ruudussa 94/13 olleesta mahdollisesta tunkiosta, kaivauskerroksista 1 ja 2 (122,11-122,21 m mpy). Näyte 2 on ruudusta 93/14, liedestä, kaivauskerroksista 3 ja 4 (121,95-122,05 m mpy). Näyte 3 on ruudusta 94/14, em. liedestä, kaivauskerroksista 2 ja 3 (121,03-121,13 m mpy).

YHTEENVETO

Tutkitun alueen laajuus on 29 m². Kaivausten perusteella asuinpaikka jatkuu tästä kaikkiin suuntiin, joskin topografian perusteella sen laajuus itään ja länteen on hyvin rajallinen: kymmenen metrin päässä läntnessä on vanha rantatörmä ja välittömästi idässä, kärrytien - jolla ei näkynyt löytöjä - toisella puolella alkaa kosteikko.

Asuinpaikan pintakerrokset ovat tuhoutuneet jopa yli 20 cm:n syvyydeltä. Tästä huolimatta kaivauksessa saatiin esille kaksi liesikiveystä ja useita funktioltaan epäselviä kivikehiä. Löydöistä vajaan puolet tuli häiriintymättömästä yhteydestä.

Keramiikan puuttuminen, useat sädekiviliuske-esineet ja kivilajin painottuminen kvartsiin viittaavat siihen, että asuinpaikka ajoittuu keskiselle tai myöhäiselle neoliittiselle kivikaudelle.

KARTTALUETTELO

yleiskartta, 1:500, A3	24
pintavaaituskartta, 1:50, A3	25
pohjavaaituskartta, 1:50, A4	26
tasokartta, taso 0, 1:50, A4	27
tasokartta, taso 1, 1:50, A4	28
yksityiskohtakartta, ruudut 94-95/11-14:liesikiveyksiä, taso 1, 1:10, A3	29
yksityiskohtakartta, ruudut 94-95/11-14:liesikiveyksiä, taso 2, 1:10, A3	30
yksityiskohtakartta, ruutu 96/13:kivikehä, taso 2, 1:10, A4	31
yksityiskohtakartta, ruudut 100/12-13:kivikehiä, taso 2, 1:10, A4	32
yksityiskohtakartta, ruudut 93-96/11-14:liedet ja kivikehiä, taso 3, 1:10, A2	33
yksityiskohtakartta, ruutu 98/13:kivikehä, taso 3, 1:10, A4	34
yksityiskohtakartta, ruutu 102/13:kivikehä, taso 3, 1:10, A4	35
levinneisyyskartat, pintakerros - kerros 4, 1:50, A4	36-39

NEGATIIVILUETTELO

Kaikki negatiivit ovat Akujärvi 451 Pikkukenttä W:stä, kuvaajana Aki Arponen

- 84279 Tutkimuskohde ennen kaivausten aloittamista 5.6.1990. SSW:stä.
 84280 Kuten edellä, mutta pinta raivattu.
 84281 Taso 0. SSW:stä.
 84282 Alueen N-osa tasossa 1. NNE:stä.
 84283 4-kulmaisia läiskiä ruudun 100/13 itäosassa, taso 1. Ylh./ESE:stä.
 84284 Läiskiä ruudussa 101-2/12, taso 1, NNE:stä.
 84285 Liesi ruuduissa 93-4/14, taso 1. ESE:stä.
 84286 Hajonnut liesi ruuduissa 94-5/13, taso 1. WNW:stä.
 84287 Taso 1. SSW:stä.
 84288 Kivikehä 102-3/13:ssa. ESE:stä.
 84289 Kivikehä ruudussa 102/13, itäreunassa, taso 1. Ylh./ESE:stä.
 84290 Eeva-Riitta Tuomivaara (vas.) ja Hannele Salminen siistivät taso 1. Taustalla Alempi Akujärvi.
 84291 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 1. WNW:stä.
 84292 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 2. WNW:stä.
 84293 Taso 2. SSW:stä.
 84294 Kivikehä ruuduissa 100/12-3, taso 2. WNW:stä.
 84295 Kivikehä ruudussa 96/13, taso 2. NNE:stä.
 84296 Kivikehät ruuduissa 94-5/12-4, taso 2. ESE:stä.
 84297 Kivikehä ruuduissa 95/13-4, taso 2. ESE:stä.
 84298 Liesi ruuduissa 93-4/14, taso 2. SSW:stä.
 84299 Liesi ruuduissa 93-4/14, taso 3. ESE:stä.
 84300 Kivikehä ruuduissa 102-3/13, taso 3. ESE:stä.
 84301 Taso 3. SSW:stä.
 84302 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 3. WNW:stä.
 84303 Kivikehä ruuduissa 93-4/12, taso 3. SSW:stä.
 84304 Kivikehä ruudussa 98/13, taso 3. ESE:stä.
 84305 Kivikehät ruuduissa 94-6/12-4, taso 3. ESE:stä.
 84306 Hannele Salminen (vas.) ja Eeva-Riitta Tuomivaara "karttojen kimpussa". NE:stä.
 84307 Kivikehä (?) ruuduissa 98-9/12, taso 3. ESE:stä.

DIALUETTELO

Kaikki diat ovat Akujärvi 451 Pikkukenttä W:stä, kuvaajana
Aki Arponen

- 22309 Tutkimuskohde ennen kaivausten aloittamista 5.6.1990. SSW:stä.
- 22310 Taso 0. SSW:stä.
- 22311 Taso 1. SSW:stä.
- 22312 Alueen N-osa tasossa 1, ruudut 99-103/12-3. NNE:stä.
- 22313 Taso 2, SSW:stä.
- 22314 Taso 3, SSW:stä.
- 22315 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 1. WNW:stä.
- 22316 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 2. WNW:stä.
- 22317 Liesi ruuduissa 94-5/11-2, taso 3. WNW:stä.
- 22318 Liesi ruuduissa 93-4/14, taso 1. ESE:stä.
- 22319 Liesi ruuduissa 93-4/14, taso 3. ESE:stä.
- 22320 Kivikehä ruuduissa 93-4/12, taso 3. SSW:stä.
- 22321 Kivikehä ruuduissa 95/13-4, taso 2. ESE:stä.
- 22322 Kivikehä ruudussa 96/13, taso 2. NNE:stä.
- 22323 Kivikehä ruuduissa 102-3/13, taso 1. ESE:stä.
- 22324 Kivikehä ruuduissa 102-3/13, taso 3. ESE:stä.
- 22325 Kivikehä ruudussa 98/13, taso 3. ESE:stä.
- 22326 Kivikehä ruuduissa 100/12-3, taso 2. WNW:stä.
- 22327 Kivikehät ruuduissa 94-5/12-4, taso 2. ESE:stä.
- 22328 Kivikehät ruuduissa 94-6/12-4, taso 3. ESE:stä.
- 22329 Eeva-Riitta Tuomivaara (vas.) ja Hannele Salminen siistivät
tasoa 1. Taustalla Alempi Akujärvi. NE:stä.

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTÄ W

Tutkimuskohde ennen kaislanien aloittamista
5.6.1990. SSW:stä.

Taso 0. SSW:stä.

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Taso 1. SSW: stä.

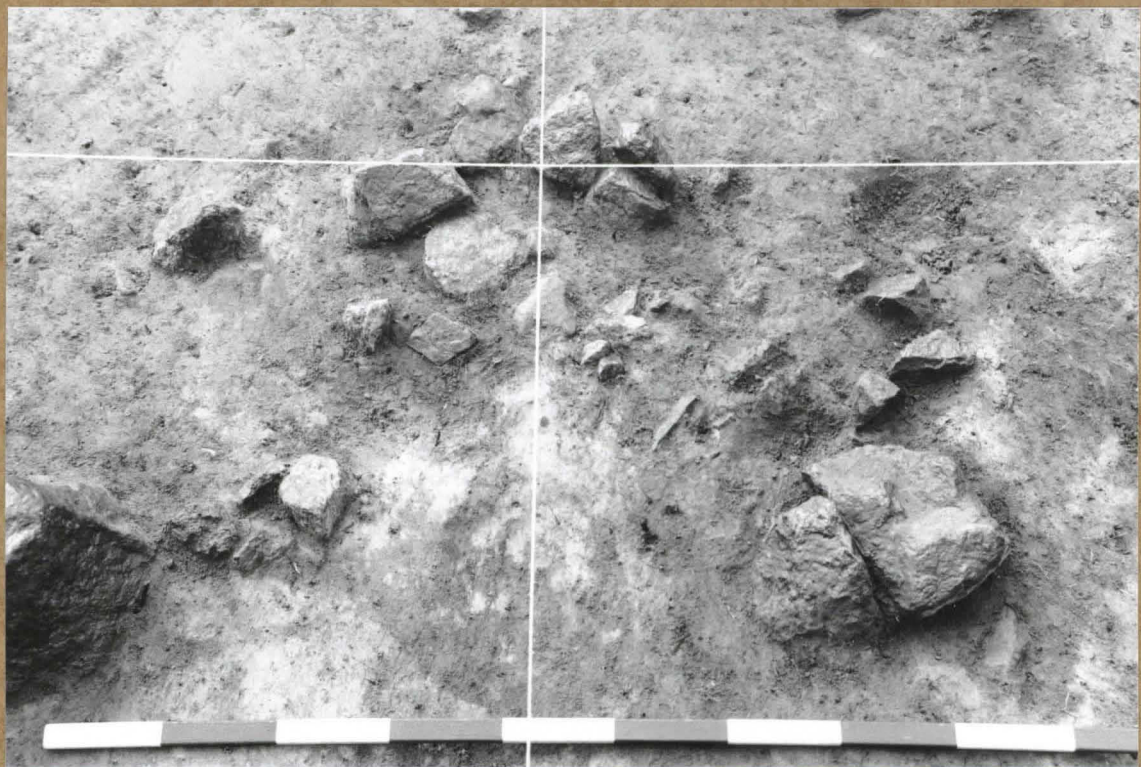

Taso 2. SSW: stä.

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTÄ W

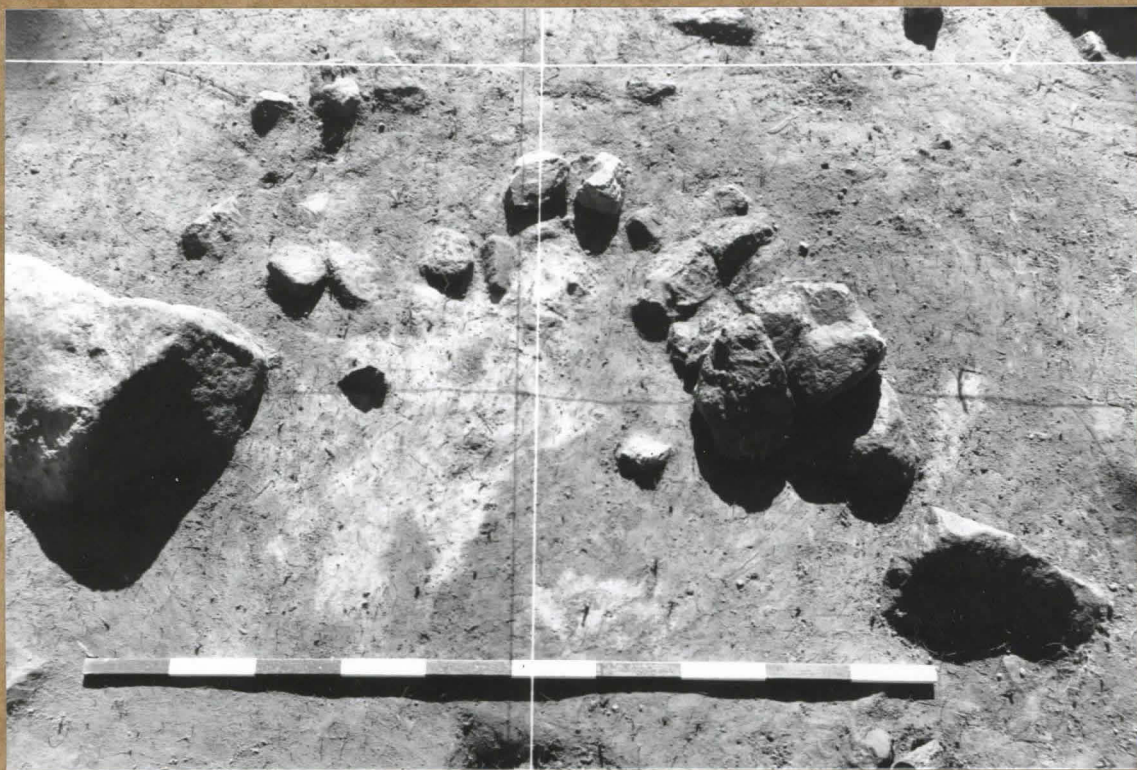
Taso 3, SSW: sta.

Liesi runderissa 94-5 / 11-2, taso 1.
WNW: sta.

Aku Arvola 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Liesi runduissa 94-5/11-2, taso 2.
WNW:stä.

Liesi runduissa 94-5/11-2, taso 3.
WNW:stä.

Ali Arponen 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Liesi rannassa 93-4 / 14, taso 1. ESE:stä.

Liesi rannassa 93-4 / 14,
taso 2. SSW:stä.

Ali Arponen 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Liesi rundenissa 93-4/14, taso 3. ESE: stä.

Kiviseinä rundenissa 93-4/12, taso 3.

SSW: stä.

Ali Arvola 1970

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

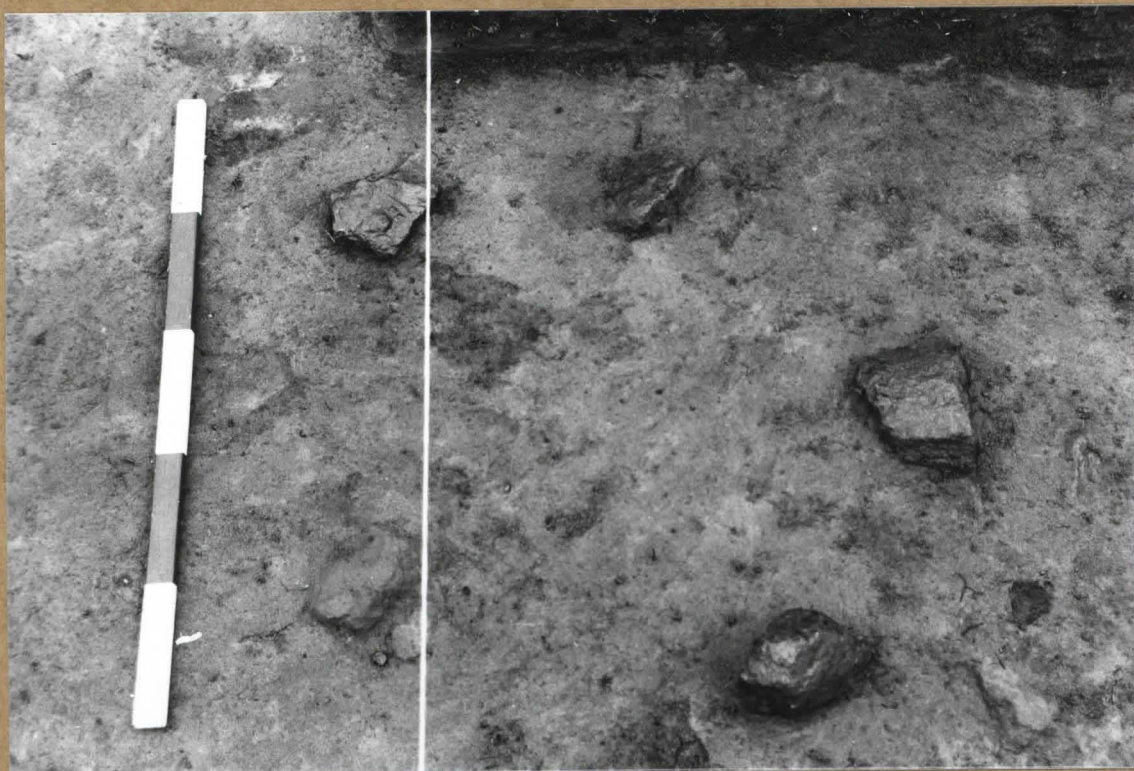
Kivikehä rannassa 95/13-4, taso 2.
ESE:stä.

Kivikehä rannassa 96/13, taso 2.
NNE:stä

Atti Arvola 1990

INARI 451 AKUJÄRM PIKKUKENTÄ^u W

Kivikehä roudissa 102-3/13, taso 1.
ESE: stä.

Kivikehä roudissa 102-3/13, taso 3.
ESE: stä.

Ali Arponen 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTÄ W

Kivikehä rundussa 98/13, taso 3. ESE:stä.

Kivikehä rundussa 100/12-3, taso 2.

WNW:stä.

Aki Arponen 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Eeva-Riitta Tuomivaara (vas.) ja Hannele Salminen
sivistivät kassa 1. Tanstalla Alemp. Akujärvi. NE:stä.

Hannele Salminen (vas.) ja Eeva-Riitta Tuomivaara
"karttojen kimpussa". NE:stä. Ali Arponen 1990

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

Yleiskartta

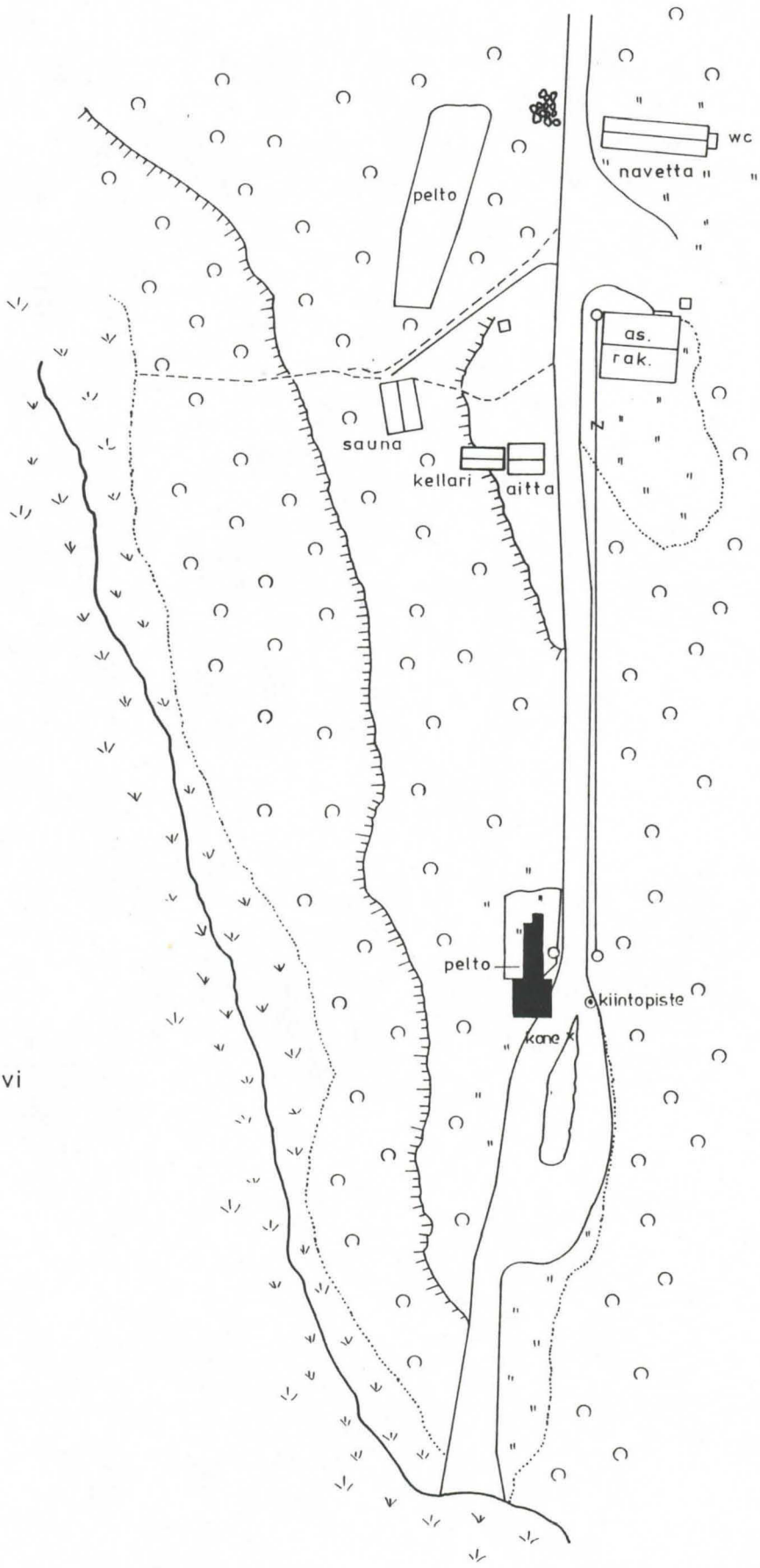
Mk 1:500

kp = 122,45

Piirt. E-R. Tuomivaara

- terassi
- kaislikko
- polku
- metsäraja
- heinikko
- puhelin- tai sähköpylväs
- sähkölinja
- lehtipuu
- kiviröykkiö
- rantaviiva
- kaivausalue

Alempi Akujärvi
119,8

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

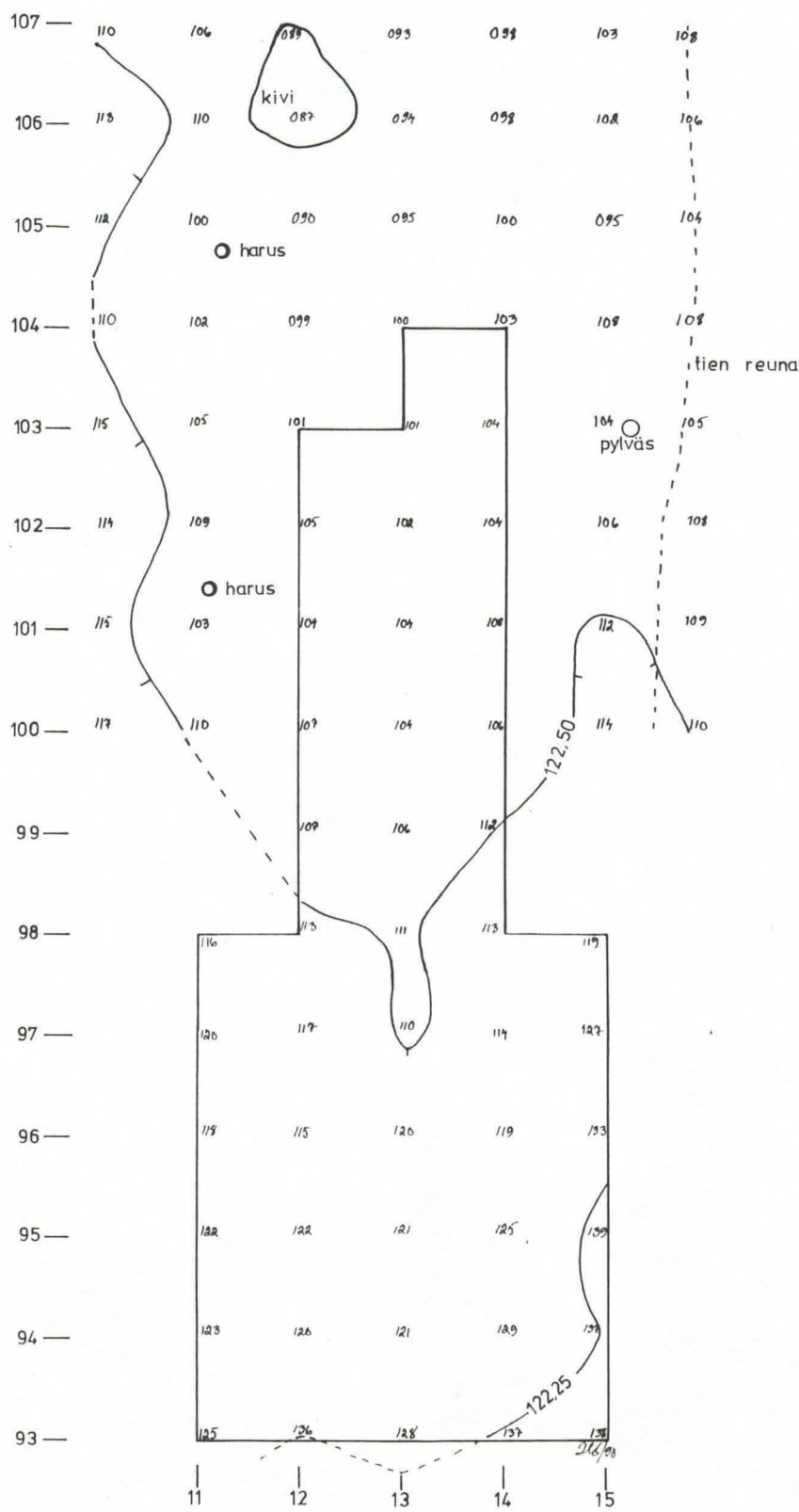
A. ARPONEN 1990

Pintavaaituskartta

Mk 1:50

kp=122,45 m mpy, kone=116

Piirt. E-R. Tuomivaara

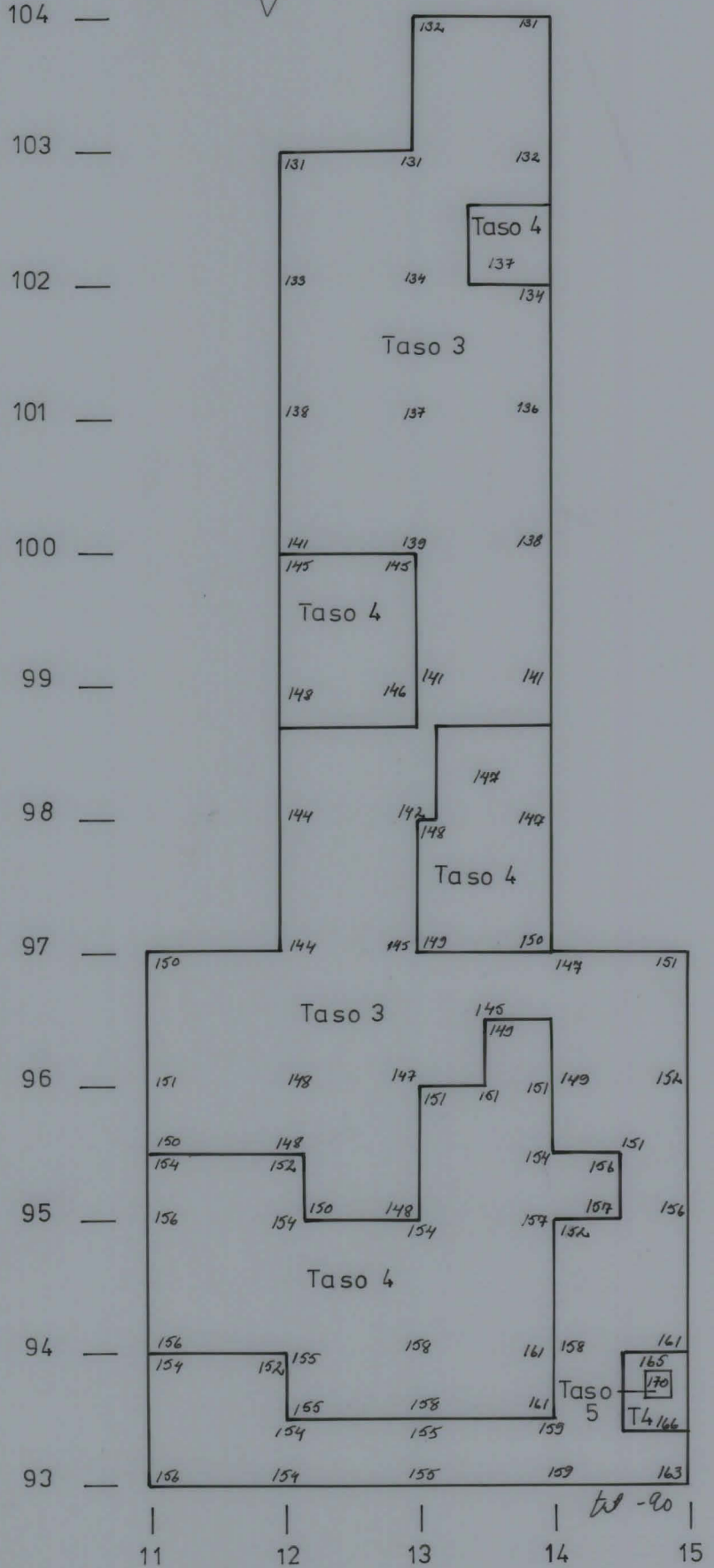
INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Pohjavaaituskartta
Mk 1:50

kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. H. Salminen

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Tasokartta

Taso 0

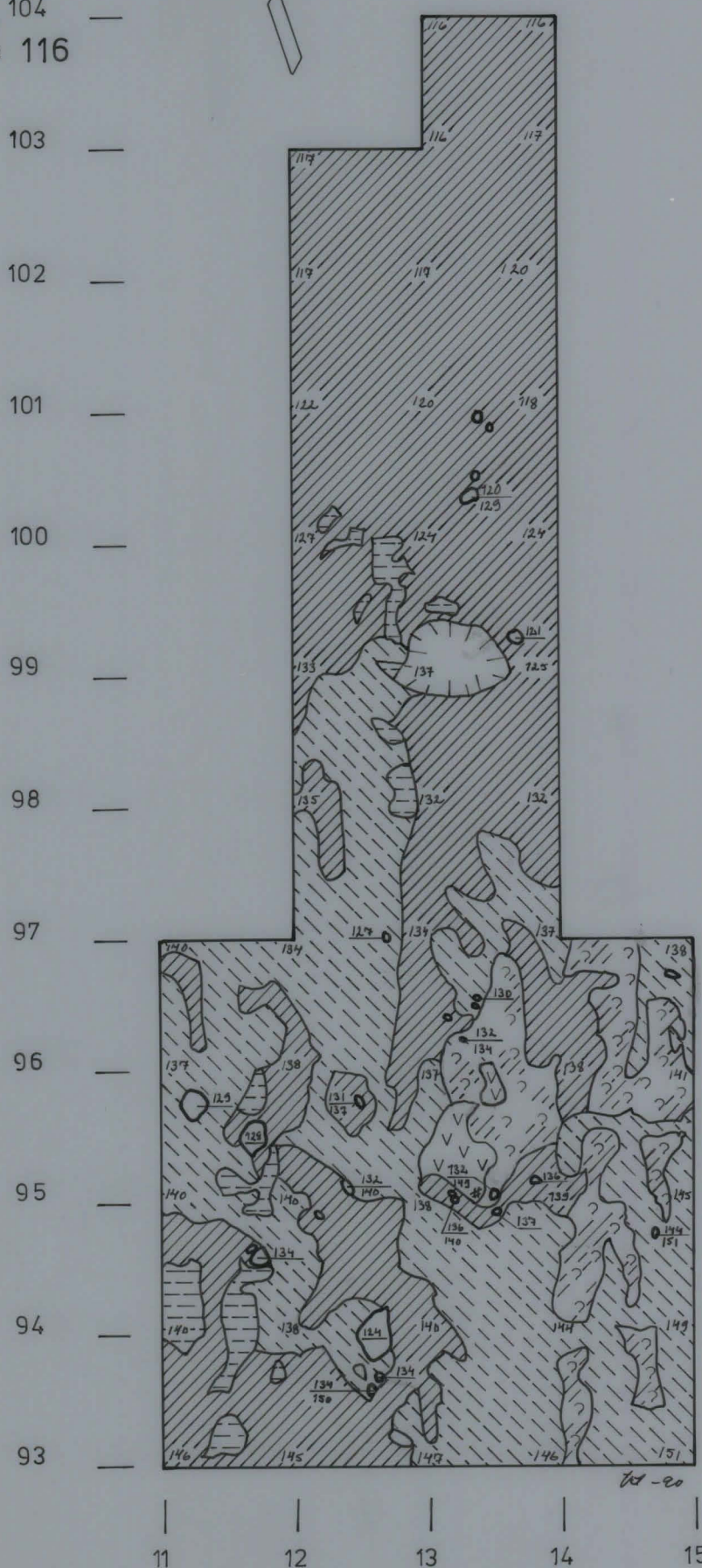
Mk 1:50

2,5 m ¹⁰⁴ —
kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. E-R. Tuomivaara

- kivi
- hiili
- kuoppa
- rikastunut Hk
- sekoittunut Hk
- huuhtoutunut Hk
- likamaa
- puhdas siltti, jossa hiukan rikastunutta

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Tasokartta

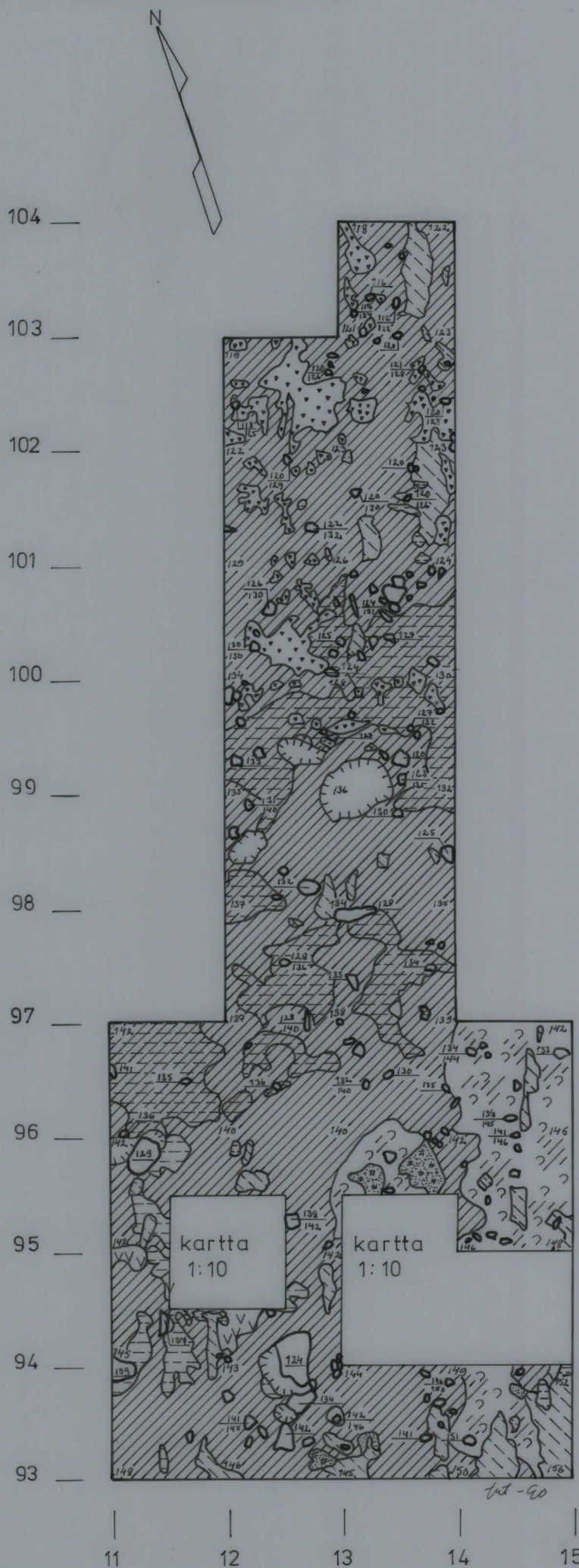
Taso 1

Mk 1:50

kp=122,45 m mpy, kone=116

Piirt. E.-R. Tuomivaara &
A. Arponen

- rikastunut Hk
- kivi
- kuoppa
- hiili
- punamulta
- likamaa
- nokimaa
- huuhtoutunut Hk
- sekoittunut Hk
- puhdas siltti, jossa hiukan rikastunutta
- rik., huuht. ja noki

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta ruutu-
kohdalla olleista liesikiveyksistä

Taso 1

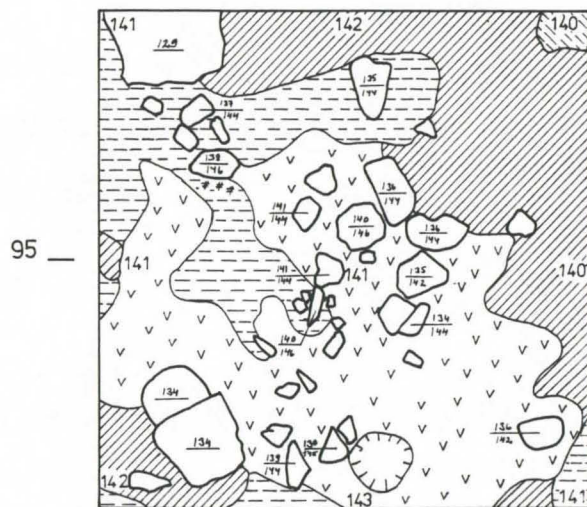
Mk 1:10

0,5 m
kp = 122,45 m mpy, kone = 116

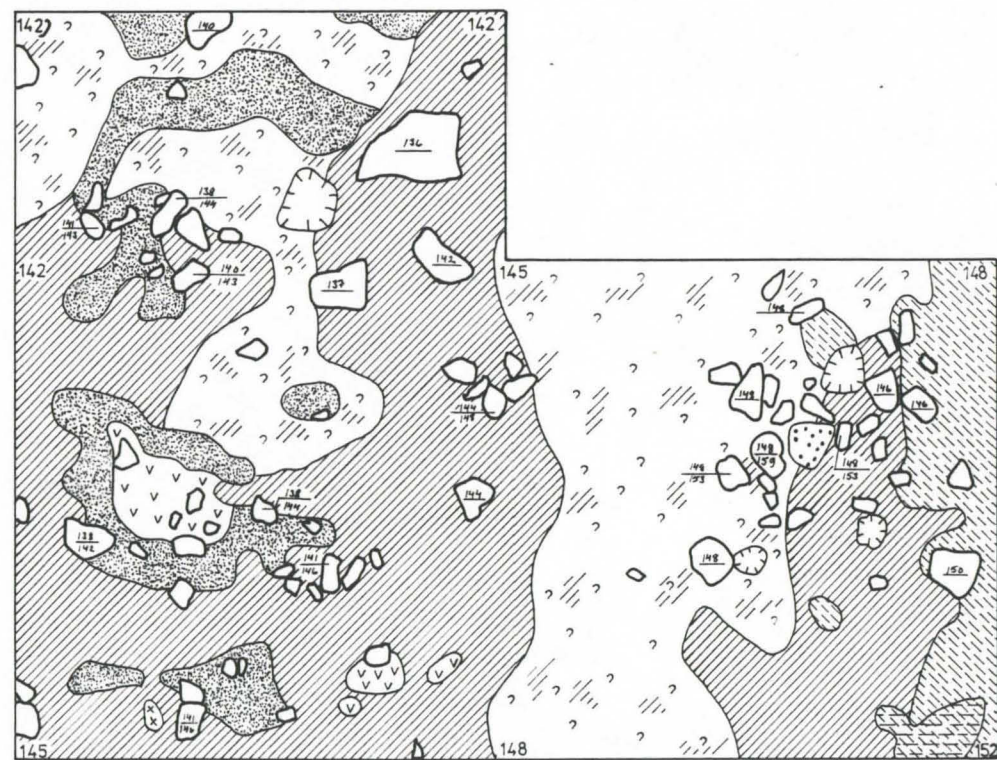
Piirt. E.-R. Tuomivaara

	kivi		punamulta
	kuoppa		huuntoutunut Hk
	nokimaa		sekoittunut Hk
	likamaa		rikastunut Hk
	palanutta kivisoraa		siltti, jossa hiukan rikastunutta

94 —

|
12|
13|
14|
15

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta ruutujen 94-95/11-14
kohdalla olleista liesikiveyksistä

Taso 2

Mk 1:10

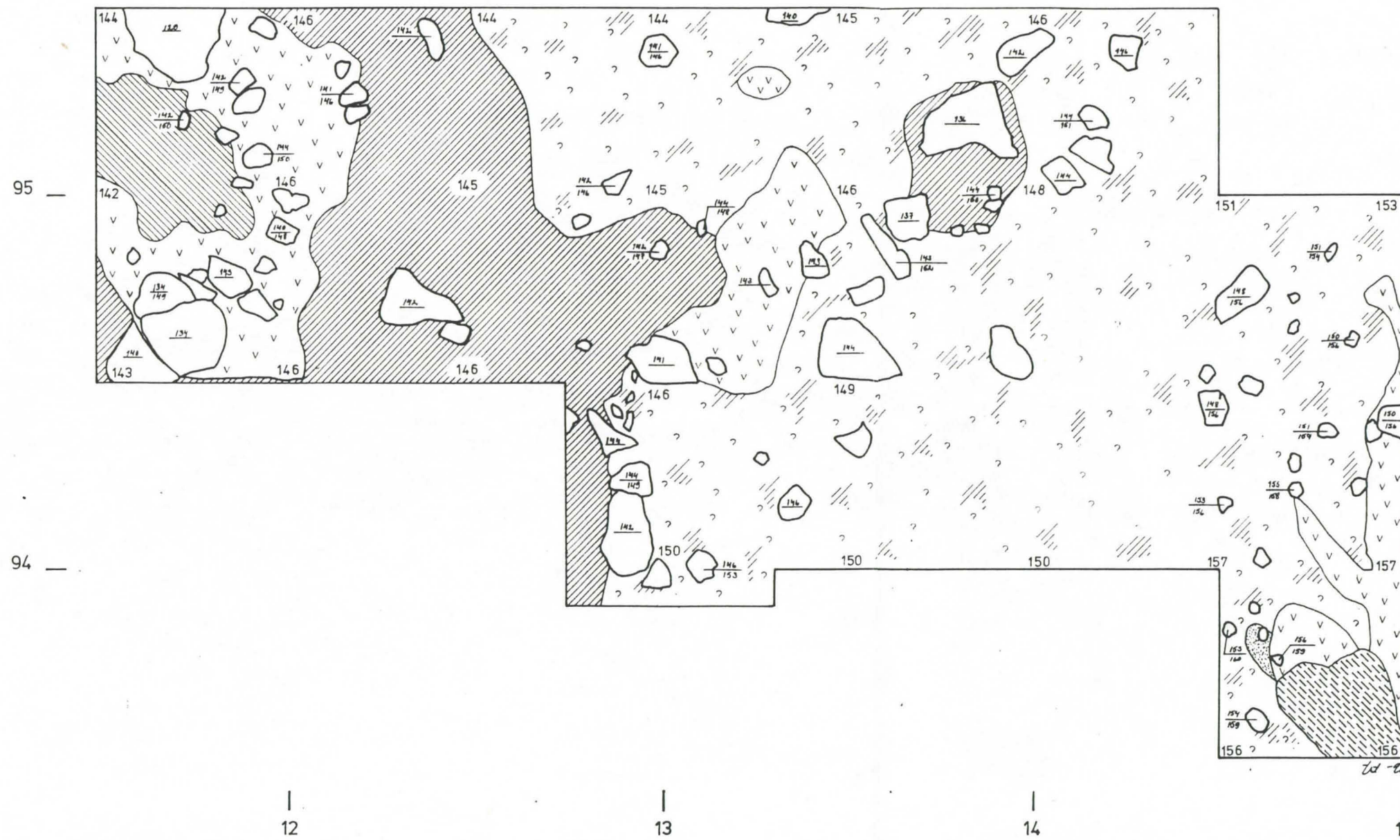
0,5 m

kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. E-R. Tuomivaara

kivi	hiili
likamaa	sekoittunut Hk
nokimaa	palanut Hk
rikastunut Hk	sis. pal. kiveä
siltiä, jossa hiukan rikastunutta	

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta, ruutu 96/13: Kivikehä

Taso 2

Mk 1: 10

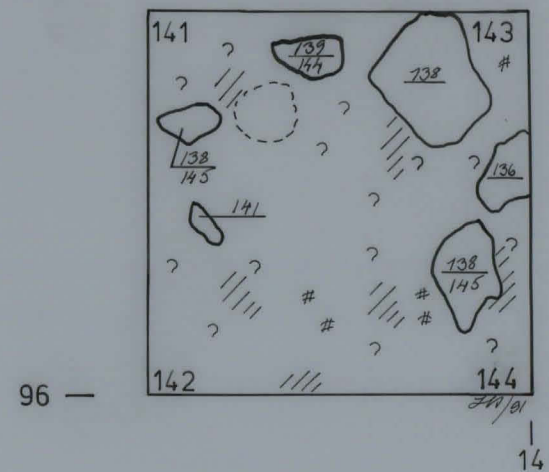
0,5m

kp = 122,45 mpy, kone = 116

Piirt. E-R Tuomivaara

- kivi
- ?/// silttiä, jossa hiukan rikastunutta
- sis. paljon kiveä
- # hiili

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta, ruudut 100/12-13: kivikehiä

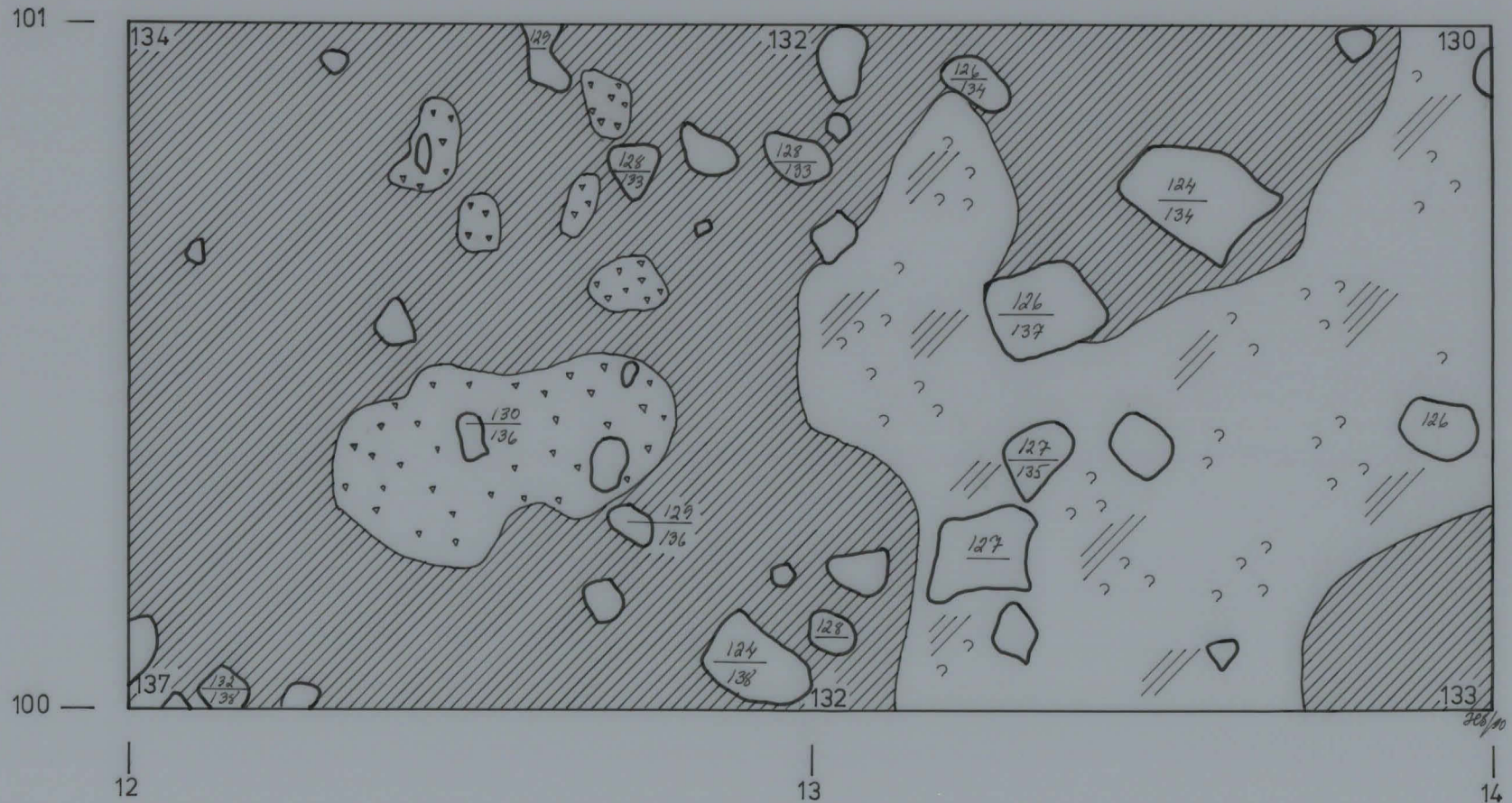
Taso 2

Mk 1:10

kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. Eeva-Riitta Temonen

- rikastunut Hk
- puhdas siltti, jossa hiukan rikastunutta
- rikastunut, huuhtoutunut ja noki
- kivi

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta, ruudut 93-96/11-14: liedet ja kivikehiä

Taso 3

Mk 1:10

kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. E.-P. Tuomivaara

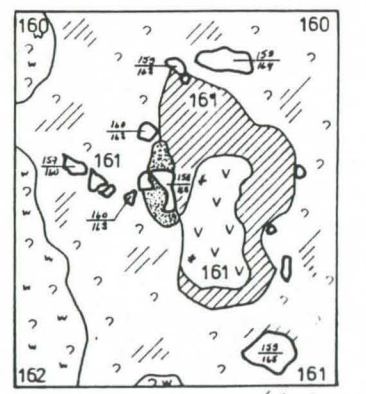
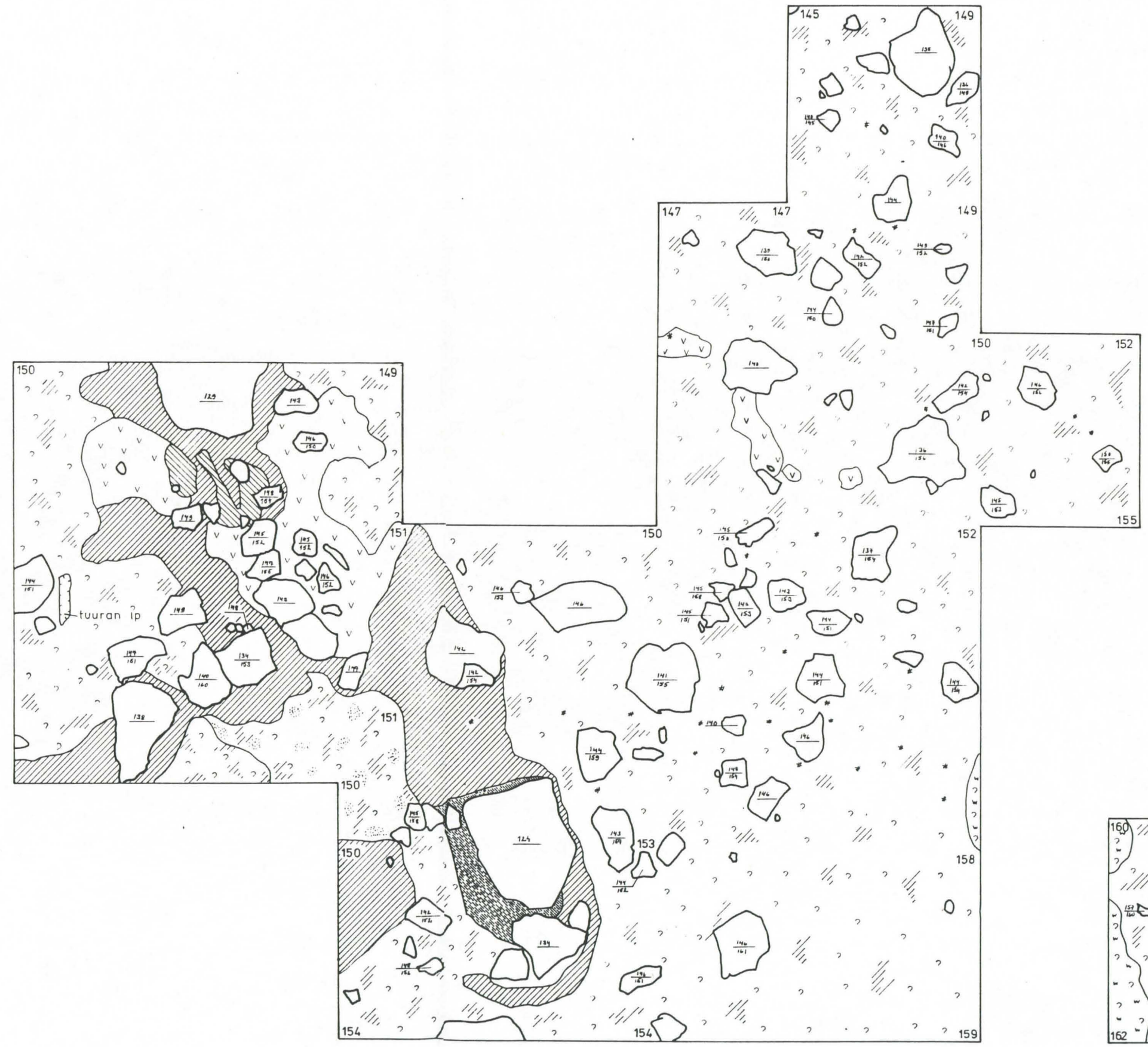

- # hiili
- w rautaoksidi
- nokitäplä
- kuoppa, tuuran löytöpaikka
- nokimaa
- v liikamaa
- /// siltti, jossa hiukan rikastunutta
- kivi
- tummanruskea sekoittunut Hk
- palanut Hk
- rikastunut Hk

96 —

95 —

94 —

11

12

13

14

15

48-50

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta, ruutu 98/13: kivikehä

Taso 3

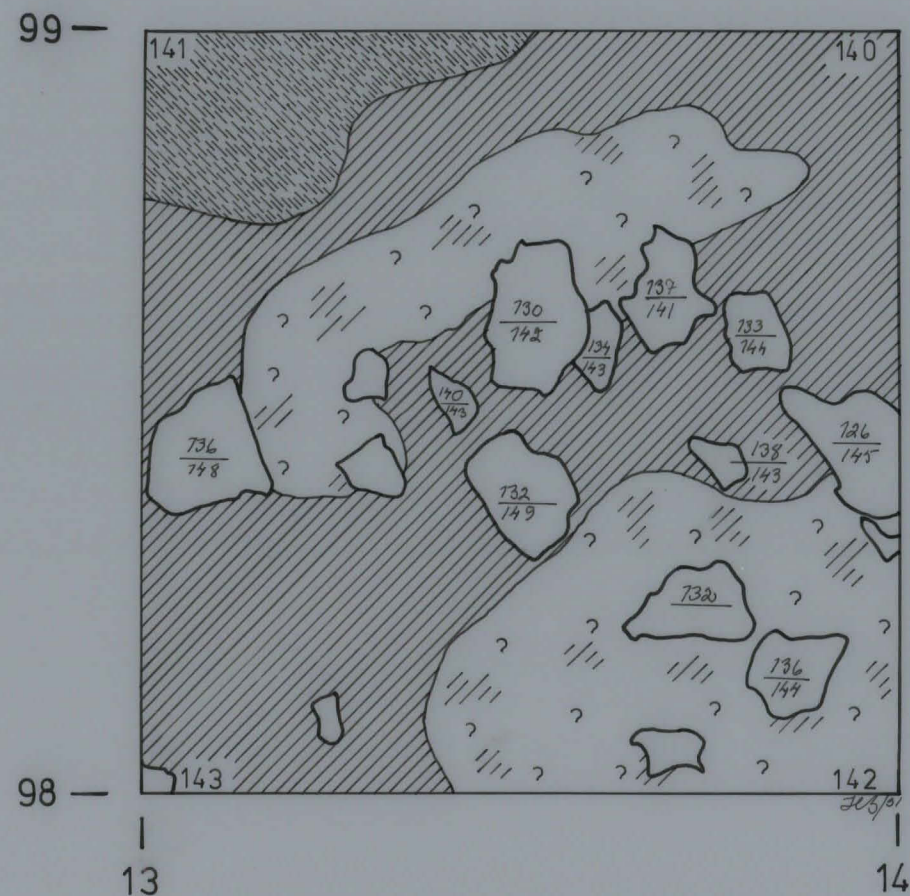
Mk 1: 10

0,5m

kp= 122,45 m mpy, kone= 116

Piirt. E-R. Tuomivaara

- kivi
- rikastunut Hk
- siltti, jossa hiukan rikastunutta
- tummanruskea sekoittunut Hk

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Yksityiskohtakartta, ruutu 102/13: kivikehä

Taso 3

Mk 1: 10

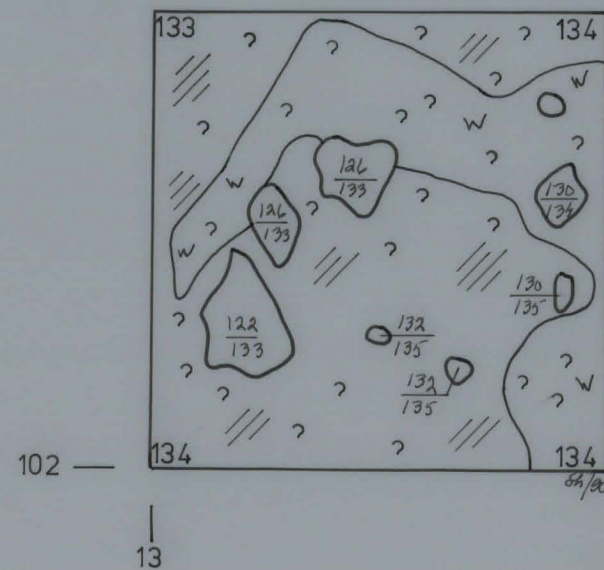
 0,5m

kp = 122,45 m mpy, kone = 116

Piirt. Eeva-Riitta Tuomivaara

- puhdas siltti, jossa hiukan rikastunutta
- puhdas siltti, jossa rautaoksiditäpliä
- kivi

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Levinneisyyskartta: Pintakerros

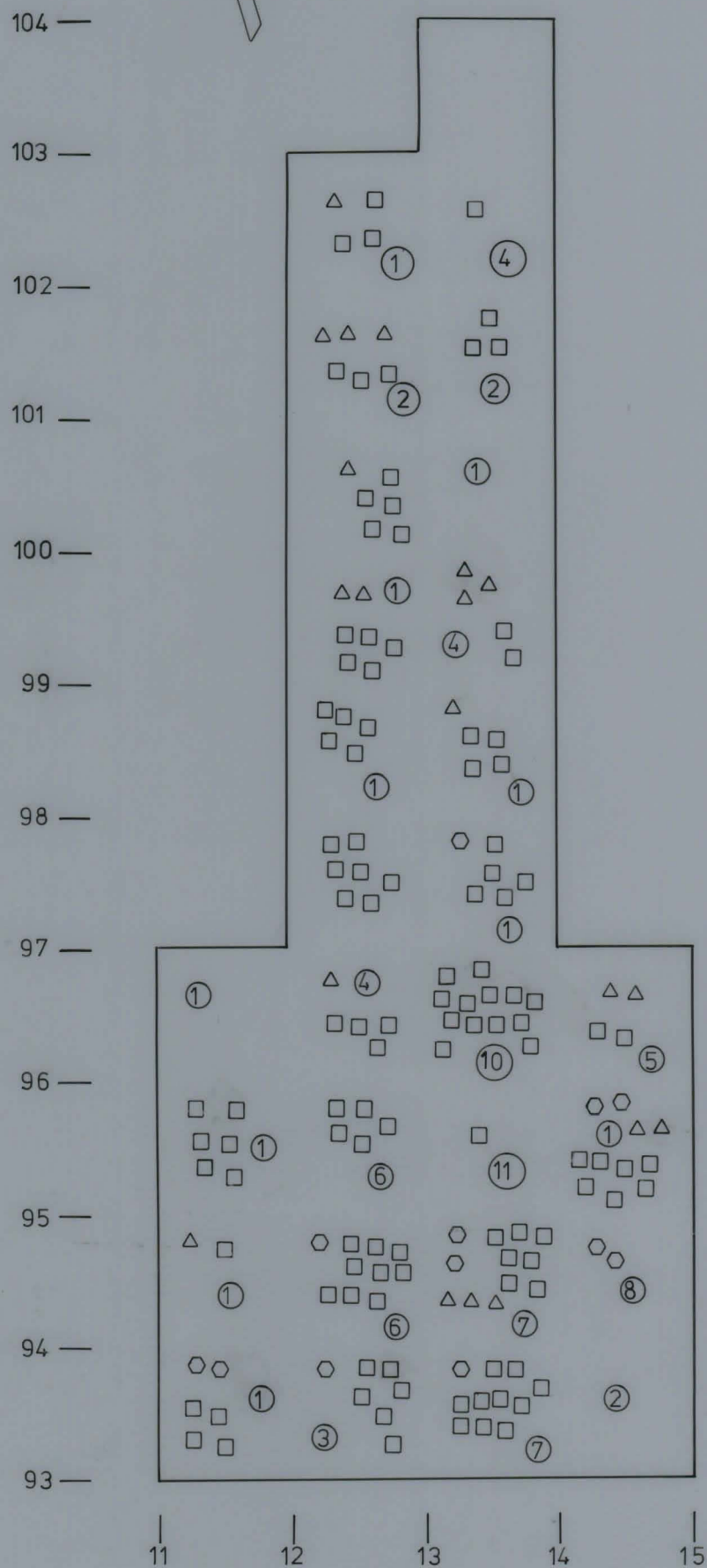
Mk 1: 50

2,5m

Piirt. H. Salminen

- esine
- △ ydin
- iskos tai kappale
- ① palanutta luuta (grammaa)

INARI 451 AKUJÄRI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Levinneisyyskartta: Kerros 1

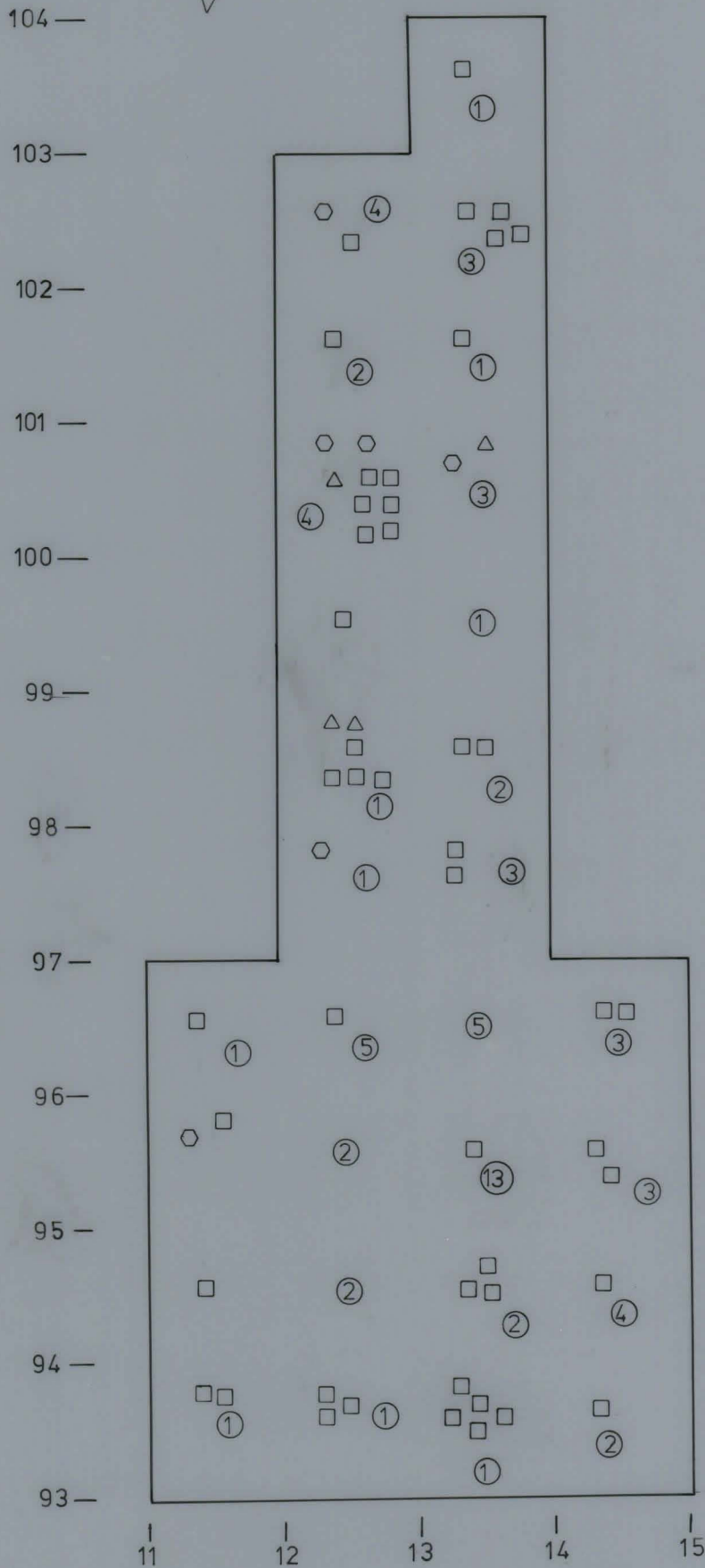
Mk 1:50

2,5 m

Piirt: H. Salminen

- esine
- △ ydin
- iskos tai kappale
- palanutta luuta (grammaa)

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Levinneisyyskartta: Kerros 2

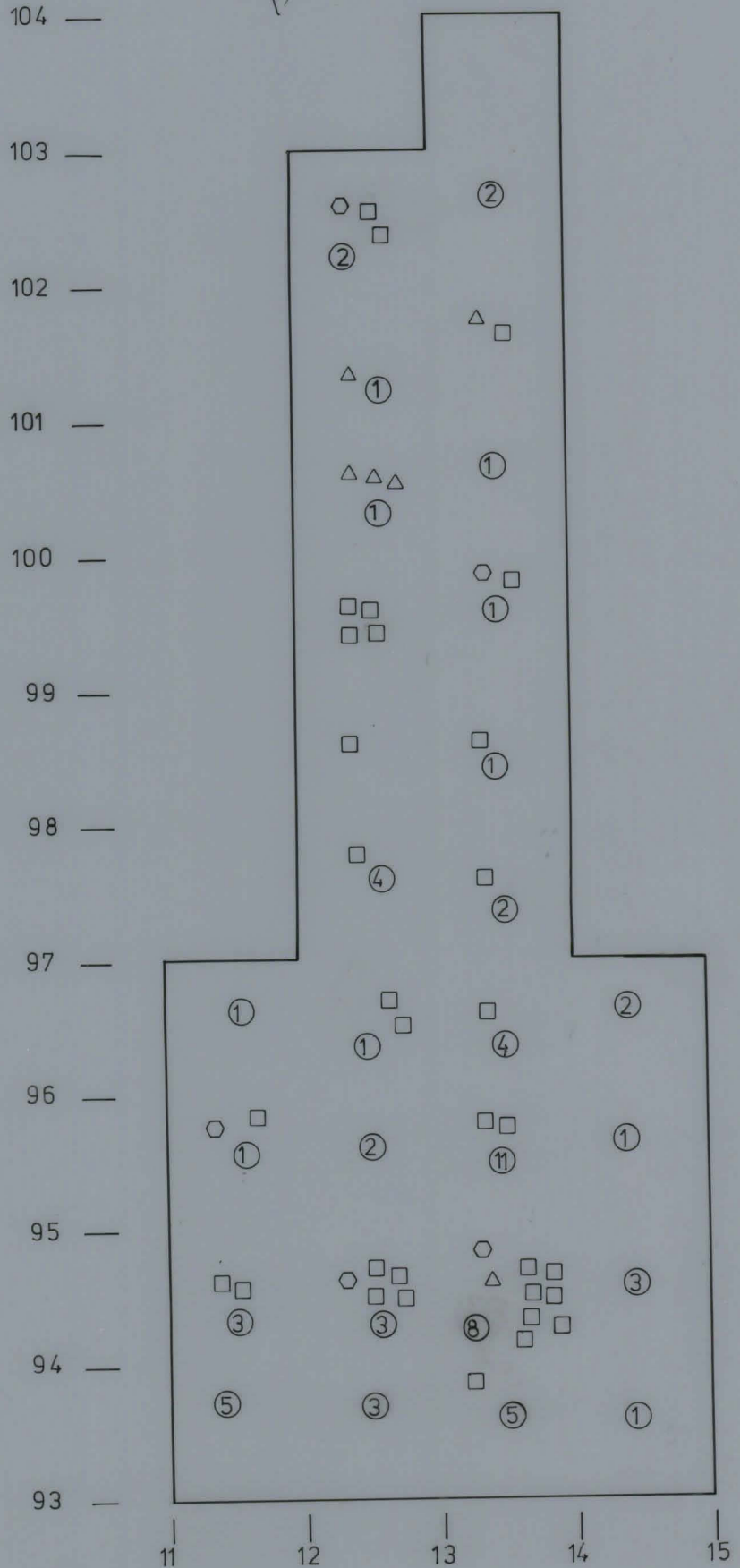
Mk 1:50

2,5 m

Piirt. H. Salminen

- esine
- △ ydin
- iskos tai kappale
- ① palanutta luuta (grammaa)

INARI 451 AKUJÄRVI PIKKUKENTTÄ W

A. ARPONEN 1990

Levinneisyyskartta: Kerros 3 ja 4

Mk 1:50

2,5m

Piirt. H. Salminen

◇ esine

△ ydin

□ iskos tai kappale, (■ kerros 4)

① palanutta luuta (grammaa), (② kerros 4)

